

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

151

Vragen van de leden **Van Bommel** (SP) en **Sjoerdsma** (D66) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de situatie in Jemen* (ingezonden 6 september 2016).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 10 oktober 2016)

Vraag 1

Kent u het artikel «Jemen is niet wat u denkt»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u een beeld schetsen van de feitelijke controle die de internationaal erkende regering-Hadi op dit moment heeft over Jemen? Moet geconcludeerd worden dat die controle zeer gering is?

Antwoord 2

De aan de regering gelieerde troepen, gesteund door de door Saoedi-Arabië geleide coalitie, hebben grote delen van het zuiden en oosten van Jemen onder hun controle. De legeronderdelen en milities die meevechten aan de kant van de regering vormen echter geen homogeen geheel. Hierdoor is er in de gebieden waaruit de Houthi's en Saleh zijn verdreven niet overal sprake van effectieve controle van de Jemenitische regering. Daarnaast draagt de aanwezigheid van terroristische groeperingen zoals Al Qaida en ISIS bij aan de instabiliteit in deze gebieden.

Vraag 3

Hoe verklaart u dat het de Houthi rebellen en oud-president Saleh onlangs lukte om in hoofdstad Sanaa vele honderdduizenden mensen op de been te krijgen om steun te betuigen aan hun bewind? Is dit naar uw oordeel een illustratie van de relatief grote steun die zij onder Jemenieten hebben en tegelijk van de afkeer onder de bevolking van de regering-Hadi en van Saudi-Arabië, dat een verwoestende militaire interventie tegen Jemen leidt? Kunt u uw antwoord toelichten?

¹ Jemen is niet wat u denkt, Volkskrant, 3 september 2016.

Antwoord 3

Naar schatting waren bij de demonstratie in de hoofdstad Sana'a van 20 augustus enkele tienduizenden betogers aanwezig. De afgelopen jaren hebben zowel de Houthi's, de zuidelijke afscheidingsbeweging als de Jemenitische regering meerdere malen betogingen in vergelijkbare getalen weten te mobiliseren. De demonstratie van 20 augustus is in de Jemenitische context geen uitzondering. Tegelijkertijd duurt het conflict inmiddels achttien maanden en heeft de bevolking van Sana'a sinds 26 maart 2015 bijna dagelijks te maken met bombardementen. Hierdoor is het goed mogelijk dat gedurende het conflict de Houthi's en het aan voormalig president Saleh gelieerde deel van de *General People's Congress* aan steun hebben gewonnen in de hoofdstad.

Vraag 4, 5, 6, en 7

Is het waar dat was afgesproken dat Hadi's termijn eigenlijk begin vorig jaar zou aflopen? Waarom is het zover niet gekomen?

Kan naar uw opvatting gesteld worden dat de legitimiteit van de regering-Hadi vooral gebaseerd is op de internationale steun die deze krijgt van andere regeringen?

Kunt u aangeven in welke mate de internationale gemeenschap de regering-Hadi erkent als de legitieme vertegenwoordiger van Jemen? Is hier internationaal discussie over? Zijn er ook landen die de regering-Hadi niet erkennen? Zo ja, welke?

Deelt u de scepsis van de auteur van het bij vraag 1 genoemde artikel over VN-Veiligheidsraadresolutie 2216, waarin Hadi de legitieme president van Jemen wordt genoemd en van de Houthi's geëist wordt onmiddellijk en onvoorwaardelijk eenzijdig hun wapens neer te leggen en alle veroverde gebieden en staatsinstellingen te verlaten? Kan gesteld worden dat de inhoud van de resolutie niet aansluit op de opvatting van veel Jemenitische burgers? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4, 5, 6, en 7

Na afloop van de Nationale Dialoog in januari 2014 is de termijn van president Hadi met een jaar verlengd in afwachting van verkiezingen. De Houthi's hebben vervolgens, gesteund door voormalig president Saleh, president Hadi met geweld uit de hoofdstad Sana'a verdreven in de periode tussen september 2014 en januari 2015. Het politieke transitieproces kwam met deze staatsgreep feitelijk ten einde. Het instellen van revolutionaire comités door de Houthi's in februari 2015 was ongrondwettelijk en is door de internationale gemeenschap veroordeeld. VN Veiligheidsraadresolutie 2216 van 14 april 2015 heeft het presidentschap van Hadi bevestigd en roept op tot een terugkeer naar het transitieproces. Er zijn geen landen die de regering van president Hadi niet erkennen.

Al voor de staatsgreep door de Houthi's en voormalig president Saleh was Jemen een zeer verdeeld land. De scheidslijnen in de samenleving zijn als gevolg van het conflict verder zichtbaar geworden. Het kabinet maakt zich daarom sterk voor een inclusieve politieke oplossing waar alle partijen zich in kunnen vinden. Het kabinet zet, naast de steun aan het VN kantoor van Ismael Ould Cheikh Ahmed, ook in op vredesopbouw in Jemenitische gemeenschappen op regionaal, en lokaal niveau.

Vraag 8 en 9

Deelt u verder de opvatting van de auteur dat de houding van de internationale gemeenschap, die in feite neerkomt op steun voor de militaire campagne en politieke strategie van Saudi-Arabië, een oplossing van het conflict in Jemen in de weg kan staan? Zo nee, waarom niet?

Acht u het zinvol om in EU- en VN-verband de discussie aan te gaan over de uitgangspunten van VN-vredesonderhandelingen over Jemen, opdat deze meer een afspiegeling worden van de wensen van de inwoners van dat land? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 8 en 9

Het kabinet heeft van begin af aan gesteld dat alleen een inclusief politiek proces voor een duurzame oplossing van het conflict kan zorgen. Bovendien is het kabinet zeer kritisch over tijdens het conflict begane schendingen van mensenrechten en het humanitair oorlogsrecht door alle partijen. Het kabinet

heeft geen steun uitgesproken voor de interventie van de door Saoedi-Arabië geleide coalitie in Jemen, in tegenstelling tot enkele andere westerse landen, zoals de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Het uitgangspunt van de VN-geleide onderhandelingen is het bewerkstelligen van een inclusief en alomvattend akkoord, waarin alle partijen zich kunnen vinden. VN Veiligheidsraadresolutie 2216 biedt volgens het kabinet voldoende aanknopingspunten om een dergelijk akkoord te realiseren. Naar aanleiding van het initiatief van de Amerikaanse Minister van Buitenlands Zaken, Kerry, worden momenteel voorbereidingen getroffen om de onderhandelingen binnen het kader van resolutie 2216 weer voort te zetten. Of de door de VN geleide onderhandelingen zullen slagen zal in grote mate afhangen van de politieke wil om tot een oplossing te komen bij alle betrokken partijen.